

DOI 10.36074/logos-27.10.2023.74

АКТУАЛЬНІ ТЕМИ ТА МАЙБУТНЄ В ТРАВМАТОЛОГІЇ: ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ НАУКИ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)

ORCID ID: 0000-0003-2565-9541

Мамон Маргарита Олександрівна
здобувач вищої освіти І медичного факультету
Харківський національний медичний університет

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:

Гаркуша Максим Анатолійович
ас. кафедри травматології та ортопедії, канд.мед.наук ХНМУ
Харківський національний медичний університет

Веснін Володимир Вікторович
ас. кафедри травматології та ортопедії, канд.мед.наук ХНМУ
Харківський національний медичний університет

УКРАЇНА

Вступ. Дослідження в галузі травматології - це шлях до поліпшення здоров'я і мобільності людей, що відображає постійно зростаючий і складний тягар захворювань і травм опорно-рухового апарату в усьому світі. Відображаючи складні основні механізми, дослідження в цій галузі відкрили важливі механізми на молекулярному, клітинному та органному рівнях, що згодом призвело до інноваційних діагностичних і терапевтичних стратегій, які зменшили індивідуальні страждання, а також тягар для суспільства. Оскільки галузі фундаментальних досліджень у царині травматології численні та постійно зростають, тут можна окреслити найактуальніші вектори розвитку, що поліпшить якість життя травматологічним хворим[1].

Під час загоєння переломів кісток після початкового запалення відкладаються нові хрящові та кісткові матриці, що призводить до з'єднання кінців перелому. Нині широко досліджується рекрутування скелетних клітин-попередників, судинних клітин і підтипів імунних клітин під час процесу регенерації, а також прямі, міжклітинні та секреторні перехресні взаємодії між екзогенними й ендогенними клітинами. Імуномодуляція відновлення скелетно-м'язової системи являє собою дуже привабливу ланку для нових терапевтичних стратегій: дослідницькі зусилля можуть призвести до виявлення можливих способів просторово-тимчасової модуляції специфічних імунних клітин для ефективного управління процесом відновлення[2].

Кількість досліджень тісної взаємодії судинних, запальних і метаболічних каскадів під час загоєння переломів збільшується. Дослідження в цій галузі мають вирішальне значення для з'ясування тісно переплетених каскадів регенерації тканин. Мезенхімальні стромальні клітини (МСК) також є важливими імуномодуляторами, оскільки вони виникають природним шляхом в ушкоджених ділянках, а також під час застосування в терапевтичних цілях. Що стосується міжклітинної комунікації, поточні дослідження стосуються клітинного обміну або навіть терапевтичного застосування через позаклітинні везикули[3].

Вплив на регенерацію міжхребцевих дисків (МХД) є ще одним напрямком фундаментальної науки. Експериментальні дослідження вивчали ефективність різних типів клітин при ін'єкції в МХД. Незважаючи на значні успіхи в базовому

розумінні регенерації МХД, ця сфера все ще перебуває на піку свого розвитку і далека від клінічного застосування порівняно, наприклад, із дослідженнями суглобового хряща. Оскільки МХД являє собою багатошарову анатомічну структуру, а саме драглисте ядро, фіброзне кільце і замикальну пластинку хряща, для успішної регенерації знадобиться одночасне живлення всіх трьох тканин або їх функціональне об'єднання в один імплантат. Тому необхідні подальші фундаментальні дослідження для характеристики молекулярного і клітинного складу в гомеостазі та дегенерації цієї унікальної структури[4].

У галузі ортопедії та травматології також визнано, що відновлення відбувається з різною швидкістю у молодих і здорових, порівнюючи з літніми людьми, які мають супутні захворювання скелетно-м'язових тканин і органів. Вказується, що клітинні ніші та їхні ендогенні клітини-попередники чинять глибокий вплив на віковий дегенеративний процес. Отже, терапевтичні принципи мають бути адаптовані для відновлення структури та функції старих і пошкоджених тканин у літніх людей[4].

Механо-біологічне поєднання та біофізика взаємодій клітини та матриксу мають важливе значення для розуміння прогресування захворювань опорно-рухового апарату, а також можуть сприяти регенерації тканин. Однак, якщо ці стимули стають ненормальними, вони можуть перешкодити відновленню і, скоріше, посилити захворювання. Поточні теми, що становлять інтерес у рамках експериментальної ортопедичної біомеханіки, включають механічне тестування здорових і хворих тканин опорно-рухового апарату, проєктування і тестування медичних імплантатів, тканинну інженерію і переведення біомеханічних сигналів у біохімічні. Ця галузь досліджень сприятиме подальшій оптимізації біомеханічних параметрів тканинно-інженерних імплантатів і кращому розумінню терапевтичного впливу клітин і ліків на механічну поведінку на тканинному рівні[5].

У найближчому майбутньому фундаментальну науку в ортопедії та травматології також торкнеться революція в технологічному вдосконаленні матеріалів і методів, особливо завдяки комп'ютерним технологіям і швидко зростаючій цифровізації. Технології 3D-друку на місці будуть передані в травматологію для досліджень, навчання і створення персоналізованих імплантатів. З огляду на велику різноманітність матеріалів для 3D-друку подальшим показанням цієї технології стане лікування дефектів кісток і м'яких тканин за допомогою індивідуально надрукованих каркасів. Покращення в галузі молекулярної візуалізації поліпшать розуміння патологій опорно-рухового апарату. У найближчі десять років штучний інтелект, найімовірніше, буде впроваджено в клінічне використання в радіології та діагностичній візуалізації для виявлення та класифікації переломів у пацієнтів із множинними травмами. Перевагами технологічного вдосконалення, наприклад, є те, що чекати традиційний протез можна декілька тижнів або навіть місяців, а з появою новітніх технологій час виготовлення скорочується.

Люди, які користуються традиційними протезами, зазвичай висувають скарги на дискомфорт. Адитивні технології допомагають позбутися дискомфортних відчуттів у пацієнтів завдяки їх індивідуальності та універсальності, адже можна розробити будь-який дизайн майбутнього протезу, обрати стиль [5,6].

Висновки. Наразі перешкодою є обмеженість можливостей фінансування ортопедичних і травматологічних досліджень. Значимість розуміння патомеханізму дегенерації і травм, а також необхідність проведення

високоякісних біомеханічних досліджень, включно з сучасними робототехнічними та симуляційними рішеннями, мають призвести до появи безлічі варіантів фінансування. Але важливість вищезазначених векторів настільки цінна, що нові захопливі відкриття з різних галузей фундаментальних досліджень мають бути перенесені згодом з лабораторії в клінічний “реальний світ”.

Список використаних джерел:

- [1] Herrmann M, Jakob F. Bone marrow niches for skeletal progenitor cells and their inhabitants in health and disease. *Curr Stem Cell Res Ther.* 2019;14(4):305–319. doi: 10.2174/1574888X14666190123161447.
- [2] Haffner-Luntzer M, Foertsch S, Fischer V, Prystaz K, Tschaffon M, Mödinger Y, et al. Chronic psychosocial stress compromises the immune response and endochondral ossification during bone fracture healing via β -AR signaling. *Proc Natl Acad Sci U S A.* 2019;116(17):8615–8622. doi: 10.1073/pnas.1819218116.
- [3] Loi F, Córdova LA, Pajarinen J, Lin T, Yao Z, Goodman SB. Inflammation, fracture and bone repair. *Bone.* 2016;86:119–130. doi: 10.1016/j.bone.2016.02.020.
- [4] Lyu F-J, Cheung KM, Zheng Z, Wang H, Sakai D, Leung VY. IVD progenitor cells: a new horizon for understanding disc homeostasis and repair. *Nat Rev Rheumatol.* 2019;15(2):102–112. doi: 10.1038/s41584-018-0154-x.
- [5] Tomažević M, Kristan A, Kamath AF, Cimerman M. 3D printing of implants for patient-specific acetabular fracture fixation: an experimental study. *Eur J Trauma Emerg Surg Off Publ Eur Trauma Soc.* 2019 doi: 10.1007/s00068-019-01241-y.
- [6] Гаркуша М. А. и др. ПЕРЕВАГИ ЗАСТОСУВАННЯ АДИТИВНИХ МЕТОДІВ ПРОТЕЗУВАННЯ ПІСЛЯ АМПУТАЦІЇ НА РІВНІ ГОМІЛКИ //The 1th International scientific and practical conference “Current issues of science and integrated technologies”(January 10-13, 2023) Milan, Italy. International Science Group. 2023. 799 p. – 2023. – С. 336.